

## **Domme og afgørelser fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol fra januar 2012**

**Gorovenky og Bugara mod Ukraine** (dom af 12. januar 2012). Klagerens slægtninge var blevet dræbt af skud affyret af en politibetjent, der ikke var i tjeneste, men som alligevel bar sit våben. Domstolen fandt, at det var medlemsstatens opgave at sætte høje standarder for politiet og sikre, at betjentene opfyldte disse kriterier. I den konkrete sag var der ikke foretaget en vurdering af betjentens personlighed bl.a. set i lyset af tidligere disciplinærsager, ligesom det – i strid med national lovgivning - ikke var blevet tjekket, at betjenten opbevarede sit våben forsvarligt. Der var derfor sket brud på EMRK artikel 2 (*ret til livet*).

**Choreftakis og Choreftaki mod Grækenland** (dom af 17. januar 2012). Klagernes søn blev myrdet. På gerningstidspunktet var drabsmanden prøveløsladt efter bl.a. at have været dømt for drab. Ved løsladelsen så myndighederne bort fra, at klageren havde fået flere disciplinærstraffe under afsoningen, da han i en årrække havde udvist god opførelse. Klagerne mente, at myndighederne havde handlet i strid med EMRK artikel 2 (*ret til livet*) ved at prøveløslade den mand, der efterfølgende blev deres søns morder. Domstolen lagde vægt på, at der ikke var tilstrækkelig sammenhæng mellem prøveløsladelsen og drabet på klagernes søn. Domstolen fandt, at selvom den græske lovgivning om prøveløsladelse bar præg af automatik, således at prøveløsladelse snarere var reglen end undtagelsen, og selvom det kunne være ønskeligt at lade disciplinærstraffe under afsoningen indgå i vurderingen af god opførelse, så havde myndighederne ved prøveløsladelsen foretaget en tilstrækkelig afvejning af hensynet til resocialisering og forebyggelse af ny kriminalitet. EMRK artikel 2 var derfor ikke krænket.

**Arutyunyan mod Rusland** (dom af 10. januar 2012). Klager var tiltalt for manddrab og varetægtsfængslet. Han var rullestolsbruger og havde bl.a. dårlig nyre, diabetes og var overvægtig. Klager var placeret i en celle på 4. sal uden elevator, mens den medicinske afdeling, hvor klager flere gange om ugen skulle modtage medicinsk behandling, var placeret i stueetagen. Dette havde utvivlsomt påført ham unødige smerter og udsat hans helbred for unødigt risiko. Klager havde, i frustration over de smerter, der var forbundet med at komme op og ned af trapperne, nægtet at komme på gårdtur og flere gange nægtet at modtage livsnødvendig medicinsk behandling. Der var ikke gjort forsøg på at finde mere velegnede faciliteter at tilbageholde ham i. Domstolen fandt, at myndighederne ikke havde behandlet klager på en sikker og hensigtsmæssig måde i forhold til hans handicap, da man ikke havde formået at give ham medicinsk behandling, udendørsaktiviteter og frisk luft. Der var derfor sket en krænkelse af EMRK artikel 3 (*forbud mod tortur*) og EMRK artikel 5 (*ret til frihed og sikkerhed*).

**Harkins og Edwards mod Storbritannien** (dom af 17. januar 2012). Klagerne var begge begæret udleveret til retsforfølgning i USA, hvor de var tiltalt for bl.a. drab. Klagerne gjorde gældende, at de ved udlevering til USA risikerede dødsstraf eller fængsel på livstid uden mulighed for prøveløsladelse, hvilket var i strid med EMRK artikel 3 (*forbud mod tortur og nedværdigende behandling*). Der blev modtaget en diplomatisk forsikring fra de amerikanske myndigheder om, at klagerne ikke ville blive idømt dødsstraf, men maksimalt kunne få en livstidsdom. Domstolen fandt,

at den diplomatiske forsikring var tilstrækkelig. Domstolen udtalte, at en livstidsdom uden mulighed for prøveløsladelse kan være i strid med EMRK artikel 3, såfremt dommen er groft uproportional. Derudover vil der kunne rejses spørgsmål om krænkelse af EMRK artikel 3, hvis den fortsatte fængsling ikke længere er begrundet i legitime pønale hensyn, og det i praksis eller ifølge loven er udelukket at afkorte fængslingen. Domstolen fastslog, at en livstidsdom i klageres sager ikke var uproportional, og at de relevante amerikanske myndigheder havde mulighed for at nedsætte straffene, hvis afsoningen ikke længere tjente noget formål. Domstolen fandt således, at der ikke var sket krænkelse af EMRK artikel 3 eller EMRK artikel 5 (*ret til frihed og sikkerhed*).

**Vinter m.fl. mod Storbritannien** (dom af 17. januar 2012). Klagerne, der alle var idømt livstid for manddrab, mente bl.a. at det var i strid med EMRK artikel 3 (*forbud mod tortur og nedværdigende behandling*), at de ikke reelt havde mulighed for prøveløsladelse. Domstolen fastslog, at vurderingen af en passende strafudmåling som udgangspunkt falder uden for konventionens område. Dog kan der være tale om brud på EMRK artikel 3, hvis straffen er groft uproportional. Domstolen fandt under hensyn til grovheden af forbrydelserne ikke, at en livstidsdom for de konkrete sager var groft uproportional. I forhold til at der ikke reelt var mulighed for prøveløsladelse, påpegede Domstolen, at der ville kunne rejses spørgsmål om krænkelse af EMRK artikel 3, hvis den fortsatte fængsling ikke længere var begrundet i legitime hensyn, og det i praksis eller ifølge loven udelukkes at forkorte fængslingen. Domstolen mente ikke, at klagerne havde godtgjort, at deres fortsatte fængsling ikke længere var begrundet i legitime hensyn. Der var derfor ikke sket krænkelse af EMRK artikel 3. Domstolen fastslog desuden, at EMRK artikel 5 (*ret til frihed og sikkerhed*) ikke indeholder et krav om at, der skal være en regelmæssig revurdering af fængslinger. Denne del af klagen blev anset for åbenbart grundløs.

**Othman (Abu Qatada) mod Storbritannien** (Dom af 17. januar 2012). Klager, som er jordansk statsborger, flygtede i 1993 til Storbritannien og fik asyl, navnlig fordi han havde været tilbageholdt og tortureret af de jordanske myndigheder. I 1999 og 2000 blev han i Jordan dømt in absentia for medvirken til terrorangreb i Jordan. Domfældelsen byggede på vidneudsagn fra to medtiltalte, som oplyste, at de under afhøring var blevet udsat for tortur. I 2005 blev klager udvist fra Storbritannien med henvisning til statens sikkerhed. Klager gjorde for Domstolen gældende, at udsendelse ville være i strid med EMRK artikel 3 (*forbud mod tortur*), da der var en reel risiko for, at han ville blive udsat for tortur, ligesom den ville være i strid med EMRK artikel 6 (*ret til retfærdig rettergang*), da der med stor sikkerhed ville blive anvendt beviser opnået ved tortur mod ham under en genbehandling af straffesagen i Jordan. Menneskerettighedsdomstolen fandt ikke, at klager var i reel risiko for tortur, da der var indgået et aftalememorandum mellem Storbritannien og Jordan, som Domstolen skønnede havde en så stærk diplomatisk og politisk værdi, at det kunne udvande den reelle risiko for tortur, som klager ellers havde været underlagt, hvis han blev udleveret til Jordan. Domstolen mente dog, at anvendelsen af beviser, opnået ved tortur, i sig selv, er en åbenlys fornægtelse af retfærdighed og dermed udgør en krænkelse af EMRK artikel 6. Domstolen vurderede, at klager havde ført tilstrækkeligt bevis for, at beviser, opnået ved tortur, ville blive brugt imod

ham, hvis han blev udsendt til Jordan. Der ville derfor foreligge en krænkelse af EMRK artikel 6, hvis klager blev udsendt til Jordan.

**Vulakh m.fl. mod Rusland** (dom af 10. januar 2012). Klagerne var arvinger til V.V., som var mistænkt for at lede en mafialignende enhed og stå bag en række voldelige overfald. V.V. begik selvmord efter, at tre andre medlemmer af mafiaen var blevet anholdt. Straffesagen mod V.V. blev herefter lukket. Af de tre øvrige medlemmers domme fremgik det, at V.V. havde været lederen af de kriminelle aktiviteter. Under en civil retssag blev det på baggrund af straffesagernes konstatering af V.V.'s ledende rolle besluttet, at en del af V.V.'s formue skulle gå til ofrene for forbrydelserne. Domstolen understregede, at anvendelsen af uskyldsformodning i EMRK artikel 6, stk. 2, (*ret til retfærdig rettergang*) ikke var begrænset til kun at gælde under straffesagen, men også efter at tiltalen var opgivet. Ligeledes fastslog Domstolen, at det var et grundlæggende princip, at straffeansvar ikke kan gøres gældende efter en persons død. På den baggrund fandt Domstolen, at det var i strid med EMRK artikel 6, at V.V. i medgerningsmændenes domme blev anset for skyldig. Domstolen fandt desuden, at de nationale domstole, ved at lægge medgerningsmændenes straffesager oprøvet til grund ved vurderingen af V.V.'s erstatningspligt, ikke havde givet klagerne tilstrækkelig processuel beskyttelse af deres ejendomsret, hvilket var i strid med EMRK, 1. tillægsprotokol, artikel 1 (*beskyttelse af ejendom*).

**Di Sarno m.fl. mod Italien** (Dom af 10. januar 2012). Klagerne var borgere i en italiensk kommune, som fra februar 1994 til december 2009 var i undtagelsestilstand på grund af problemer med håndteringen af affald. Undersøgelser pegede på, at sundhedstilstanden i kommunen, som følge af den tiltagende mængde affald, var meget forringet. Domstolen fandt, at myndighedernes affaldshåndtering havde udgjort et brud på EMRK artikel 8 (*ret til respekt for privatliv*). Domstolen påpegede, at myndighedernes ansvar bestod, selvom de måtte have udliciteret opgaven til en privat virksomhed. Der havde ikke været adgang for borgerne til effektivt at klage over og søge erstatning for kommunens manglende vejledning og mangelfulde affaldshåndtering. Domstolen fandt derfor, at der tillige var sket brud på EMRK artikel 13 (*adgang til effektive retsmidler*).

**Popov mod Frankrig** (Dom af 19. januar 2012). Klagerne var en kazakhstansk familie med to børn på henholdsvis 5 måneder og 3 år. Efter at have fået afslag på asyl og opholdstilladelse blev klagerne tilbageholdt på et detentionscenter godkendt til familier, mens deres udsendelse blev arrangeret. Domstolen fandt, at de fysiske og psykiske forhold i detentionscentret – på trods af godkendelsen – for børnenes vedkommende var i strid med EMRK artikel 3 (*forbud mod tortur*). Forholdene på centeret udgjorde ikke en krænkelse i forhold til forældrene. Det var endvidere i strid med EMRK artikel 5 (*ret til frihed og sikkerhed*) (for så vidt angik børnene), at det ikke var blevet undersøgt, om der var andre muligheder end anbringelse af familien i detentionscentret, mens de ventede på udsendelse, samt at der ikke i fransk lovgivning var hjemmel til, at mindreårige kunne få efterprøvet en tilbageholdelse. Domstolen fandt herudover ikke, at myndighederne havde varetaget børnenes tarv tilstrækkeligt, da myndighederne ikke havde forsøgt at finde en anden løsning end tilbageholdelse i et detentionscenter og ikke havde gennemført udsendelsen hurtigst muligt. Tilbageholdelsen var derfor også en krænkelse af EMRK art. 8 (*ret til respekt for familieliv*).

**Kurier Zeitungsverlag und Druckerei GmbH mod Østrig** (dom af 17. januar 2012). Klager var en avis, der under en retssag om seksuelt misbrug og mishandling af en pige bragte artikler, der afslørede pigens identitet. De nationale domstole fandt, at klagers offentliggørelse af pigens identitet havde været unødvendig, og klager blev dømt til at skulle betale 10.000 euro til pigen. Menneskerettighedsdomstolen mente ikke, at der med dommen var sket en krænkelse af EMRK artikel 10 (*ytringsfrihed*), da pigen ikke var en offentlig person og ikke selv havde søgt offentligheden. Klager var endvidere ikke forhindret i at skrive om retssagen, og Domstolen konstaterede, at det havde været unødvendigt at afsløre pigens identitet.

**Seckerson og Times Newspaper Limited mod Storbritannien** (dom af 24. januar 2012). Klagerne var henholdsvis formanden for en jury og en avis. Efter at juryen havde fundet en dagplejemor skyldig i at have rystet en baby til døde, oplyste juryformanden avisen om detaljer i juryens votering. De nationale domstole idømte klagerne en bøde for foragt for retten. Klagerne mente, at dommen for foragt for retten og bøden var i strid med EMRK artikel 10 (*ytringsfrihed*). Domstolen fastslog, at det, af hensyn til domstolenes uafhængighed, er vigtigt at medlemmerne af en jury kan dele deres tanker i tillid til, at de ikke bliver offentliggjort i pressen. I den konkrete sag omfattede offentliggørelsen dele af juryens hemmelige votering. Domstolen fandt ikke, at de pålagte bøder var uproportionale, henset til avisens omsætning og behovet for at sanktionen havde en afskrækkende effekt. Domstolen fandt derfor sagen åbenbart grundløs i forhold til EMRK artikel 10.

**Torri m.fl. mod Italien** (dom af 24. januar 2012). Klagerne var offentligt ansatte, som indbetalte bidrag til et pensionselskab. Da deres arbejdsplads blev nedlagt, fik de i deres nye ansættelsesforhold i det offentlige muligheden for at kombinere de tidligere indbetalinger med indbetalingerne til deres nye pensionsordning. Klagerne troede, at de ville få udbetalt den del af indbetalingerne, som ikke gik til beregningen af deres pension, da dette på det pågældende tidspunkt fremgik af retspraksis. Denne ordning var dog forbeholdt personer, der havde forladt den offentlige sektor før en bestemt dato, hvilket domstolene efterfølgende bekræftede. Menneskerettighedsdomstolen fremhævede, at det var op til de nationale domstole at fortolke national lovgivning, og at loven klart definerede hvilke persongrupper, der kunne få udbetalt deres pensionsbidrag. Domstolen fandt, at klagerne ikke var blevet frataget fordelene ved den sociale sikringsordning, idet kernen af deres pensionsrettighed ikke var blevet svækket. Domstolen bemærkede, at klagerne ikke tilstrækkeligt havde dokumenteret, at de havde lidt et tab. Domstolen konstaterede endelig, at medlemsstaterne havde en vid skønsmargin i forhold til reguleringen af pensionsområdet. På den baggrund mente Domstolen, at klagen var åbenbart grundløs i forhold til EMRK, 1. tillægsprotokol, artikel 1 (*beskyttelse af ejendom*).

**G.R. mod Nederlandene** (dom af 10. januar 2012). Klager var afghansk statsborger, som kom til Nederlandene i 1997 for at bo sammen med sin kone og to børn, der var kommet dertil fem måneder tidligere og havde fået flygtningestatus. Klager mistede i 2004 sin flygtningestatus, jf. FN's Flygtningekonventions artikel 1F. Klager søgte herefter om opholdstilladelse for at kunne bo

hos sin kone og børn, som i mellemtiden havde fået nederlandsk statsborgerskab. Der var ikke mulighed for at undtage klager fra det administrative gebyr på 830 euro (næsten en hel månedsindtægt for familien), som blev opkrævet i forbindelse med ansøgningen, som familien ikke havde råd til at betale, og som det var uforholdsmæssigt bureaukratisk at opnå undtagelse fra. Domstolen fandt, at gebyret i den konkrete sag var uforholdsmæssigt stort, og dermed hindrede klager i en effektiv adgang til en administrativ procedure, der kunne afgøre, hvorvidt han kunne få opholdstilladelse. Domstolen fastslog, at dette var i strid med EMRK artikel 13 (*adgang til effektive retsmidler*).